

Przegląd linuksowych edytorów HTML

ROZPINANIE SIECI

Dobry edytor HTML pozwala zaoszczędzić wiele czasu i kłopotów.

Przedstawiamy przegląd najlepszych bezpłatnych edytorów, działających pod Linuksem. **TIM SCHÜRMAN**

Jeżeli dobrze znasz HTML, do tworzenia swojej strony WWW możesz używać prostych edytorów tekstowych, takich jak Emacs, Vi lub Kwrite. Większość z nich rozpoznaje elementy języka HTML i koloruje składnię.

Jeżeli chcesz zrobić tylko parę prostych stron, podejście to wydaje się całkiem praktyczne, ale łatwo stracić przy nim kontrolę nad dużymi projektami. Na szczęście, wiele zewnętrznych narzędzi udostępnia dodatkowe funkcje, przydatne przy bardziej złożonych przedsięwzięciach. Tekstowe edytory HTML, czyli edytory tekstu przeznaczone specjalnie do pisania w HTML-u, wymagają od użytkownika niezbędnej znajomości tego języka. Generatory stron WWW umożliwiają natomiast tworzenie stron w taki sposób, w jaki robi się to w pakiecie graficznym: po zaprojektowaniu układu strony narzędzie tworzy dokument HTML. To, co widać w przeglądarce, może – ze względu na ograniczenia nakładane przez HTML – całkowicie różnić się od podglądu w generatorze stron. Sensowny kompromis zapewniają tak zwane edytory **WYSIWYG** (What You See Is What You Get – dostaniesz to, co widzisz). Można w nich nadal tworzyć układ strony za pomocą klikania myszą, ale edytor pozwala korzystać tylko z funkcji zgodnych z HTML.

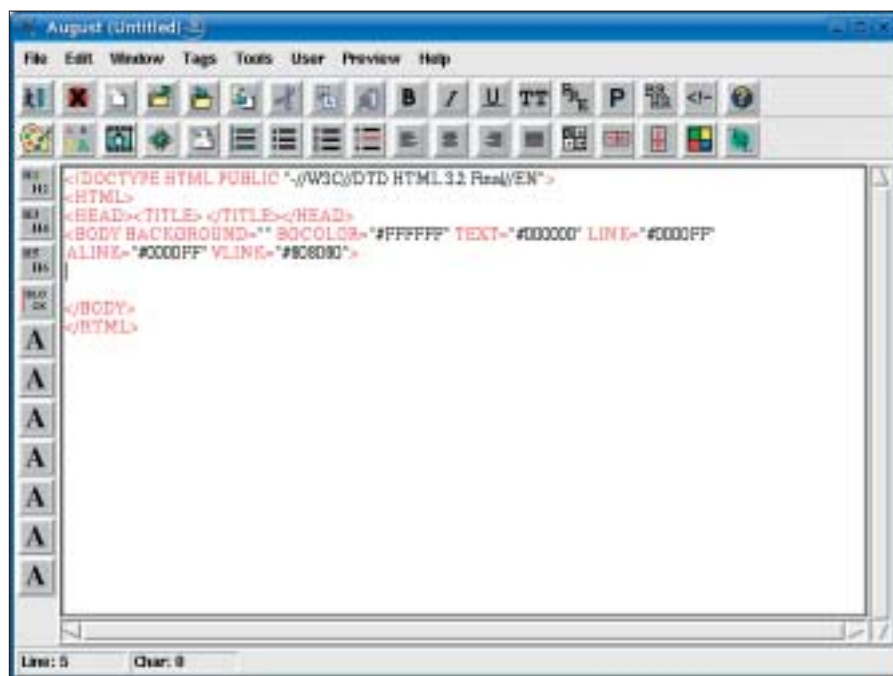
Liczba aplikacji linuksowych należących do obu kategorii jest dość mała. Edytorów WYSIWYG jest zaledwie garstka, a na praw-

dziwe generatory stron WWW trzeba chyba jeszcze poczekać. Liczby dotyczące edytorów tekstowych prezentują się nieco lepiej. W niniejszym artykule omawiam dostępne edytory HTML przeznaczone dla Linuksa.

August

Edytor HTML August [1] (Rysunek 1) jest starym i raczej mało znanym przedstawicie-

lem swojego gatunku. Jego najnowsza wersja, 0.63b, pochodzi aż z 2001 r., ale nadal sprawdza się doskonale. August wymaga tylko działającego systemu Tcl/Tk, który należy do każdej większej dystrybucji. Dokumentacja zawiera dodatkowo narzędzia zewnętrzne: ImageMagick i Weblint. Pierwsze z nich służy do sprawdzania proporcji obrazków, drugie zaś – do sprawdzenia poprawności składni.



Rysunek 1: Dodawaj znaczniki HTML do swojego dokumentu, klikając przyciski interfejsu graficznego programu August.

Po rozpakowaniu programu August wpiszesz `./august` w nowo utworzonym katalogu `august0.63b.src`, aby uruchomić edytor. Jego interfejs jest bardzo podobny do zwykłego edytora tekstowego z kolorowaniem składni. Przy niektórych znacznikach August wyświetla pola tekstowe, umożliwiające określanie wymaganych parametrów (na przykład nazw plików w odsyłaczach albo rozmiaru obrazka) za pomocą myszy.

Program umożliwia zapisanie dowolnych ciągów znaków w postaci szablonów, tworzących bazę wykorzystywaną do tworzenia nowych dokumentów. Szablon domyślny, *Basic Structure*, tworzy dokument w języku HTML 3.2; program obsługuje jednak także zarówno HTML 4.0, jak i CSS.

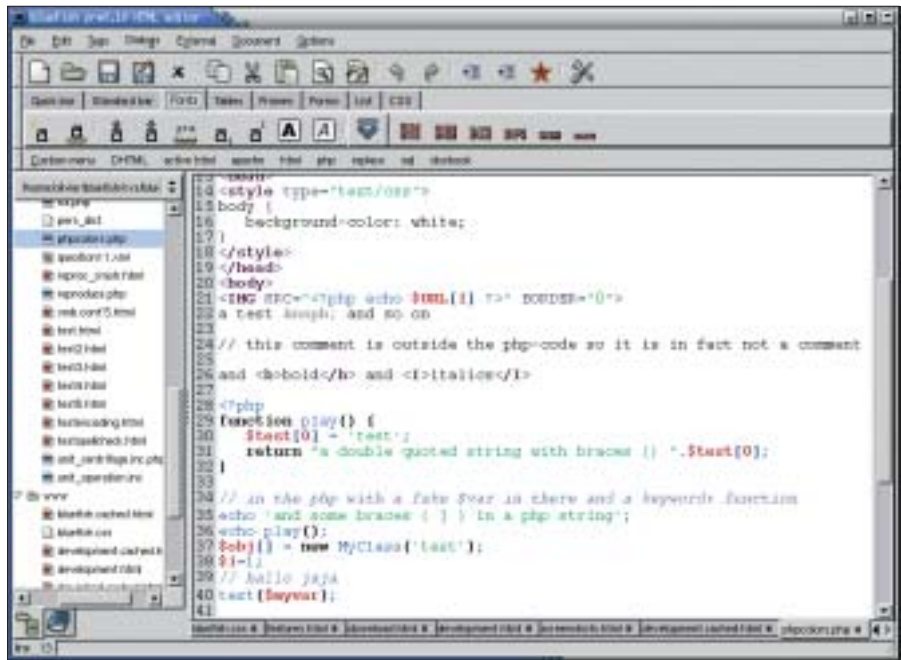
W celu podglądania (*Preview*) efektów pracy uruchomić można kilka różnych przeglądarek: Netscape, Konquerora, przeglądarkę plików pomocy KDE i przeglądarkę tekstową Lynx. W razie potrzeby można rozszerzyć tę listę. Polecenie `Tools | Weblint Check` pozwala zweryfikować składnię pliku, program nie ma jednak modułu sprawdzania pisowni. W pomocy znaleźć można jedynie skrótowe omówienie funkcji programu.

Bluefish

Edytor HTML Bluefish [2] (Rysunek 2) wyposażony jest w interfejs GTK, doskonale pasujący do środowiska graficznego Gnome, oraz robiącą wrażenie listę funkcji, dzięki której stał się popularny wśród użytkowników preferujących to właśnie środowisko. Trzeba jednak zauważyć, że ogromna masa opcji utrudnia życie początkującym. Plussem jest zaś fakt, że Bluefish umożliwia korzystanie z ustawień użytkownika, pozwalając na przypisywanie najczęściej stosowanych funkcji do łatwo dostępnego paska narzędzi. Program wyposażony jest także w ułatwienia służące do zarządzania projektami oraz menedżera arkuszy stylów. Bluefish nie ma zintegrowanego trybu podglądu – używa zewnętrznej przeglądarki.

Menu *Dialogs* zawiera sporą liczbę kreatorów, obsługujących najważniejsze elementy HTML. Kreator *Quick Start* udostępnia znaczniki meta, uzupełniające nagłówki o szczegółowe informacje dotyczące autora i daty. Bluefish zawiera także kreatora ułatwiającego tworzenie galerii zdjęć, który wczytuje zbiór obrazków i tworzy stronę z miniaturkami. Żaden inny testowany przez nas program nie oferował porównywalnej funkcji.

Inne szczegóły także odciążają twórcę stron WWW. Na przykład rozbudowana funkcja *Re-*



Rysunek 2: Pisanie kodu HTML w edytorze Bluefish.

place automatycznie przekształca znaki niestandardowe na kod HTML. Okno dialogowe pozwala, w razie potrzeby, zamienić wyrażenia we wszystkich otwartych plikach – przydaje się to, jeżeli chcesz zmienić jednocześnie wszystkie podstrony należące do danego projektu.

Bluefish został wprawdzie zaprojektowany specjalnie do tworzenia HTML, ale może także obsługiwać inne formaty. Kolorowanie składni działa także w przypadku języków HTML, JavaScript, C czy Python.

Jeżeli masz zainstalowany pakiet Ispell, Bluefish może także sprawdzać pisownię tworzonych stron. Do weryfikowania poprawności kodu aplikacja wykorzystuje zewnętrzne programy – Weblint lub Tidy. Aby uniknąć niedopatrzeń, twórcy stron WWW mogą włączyć kilka ułatwień: Bluefish może na przykład automatycznie zamykać wszystkie otwarte znaczniki lub zamieniać wielkie litery na małe.

Program nie ma wbudowanej pomocy, ale na stronie WWW projektu znaleźć można doskonały podręcznik użytkownika – niestety tylko w języku niemieckim.

Erwin

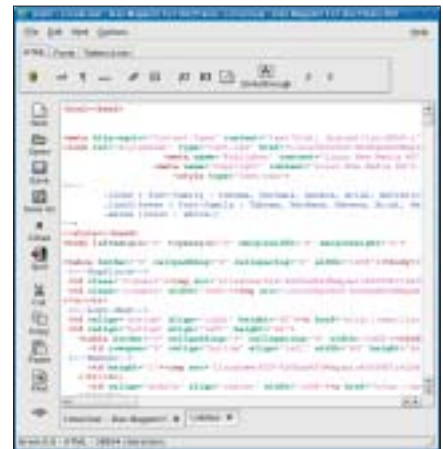
Podobnie jak August, edytor Erwin [3] koncentruje się głównie na wydajności i przejrzystości (Rysunek 3). Projekt powstał w 1999 r., ale rozwija się dość wolno. Edytor wygląda bardzo podobnie do programu Bluefish, ale nie oferuje takiej samej funkcjonalności – jest w nim tylko jeden kreator *Quick-*

start i parę podstawowych narzędzi, służących np. do integracji tabel i obrazków.

Podobnie jak w przypadku programu August, w edytorze Erwin instrukcje formatujące wprowadza się za pomocą ikon lub menu. Kombinacja `[Ctrl-P]` zamyka aktualny znacznik, ale nie sprawdza, czy jest to rzeczywiście potrzebne. W programie brakuje procedury sprawdzającej poprawność HTML, ale jest przynajmniej możliwość podglądu tworzonej strony.

(X)HTML Format

Edytor o nazwie (X)HTML-Format [4] oparty jest na wieloplatformowym języku programowania Java, wymaga więc działającego środowiska tego języka. Program jest bez-



Rysunek 3: Erwin ma niewiele opcji, ale używa bardzo mało zasobów systemowych.

płatny, ale autor nie ujawnił kodu źródłowego. Jednak ostatnio na stronie WWW programu pojawiła się informacja o tym, że kod aplikacji zostanie jednak otwarty.

Dostępne funkcje programu (X)HTML-Format są porównywalne z tymi oferowanymi przez Bluefish. Narzędzie umożliwia zastępowanie ciągów znaków w wielu plikach jednocześnie i automatycznie konwertuje znaki niestandardowe na kod HTML; ma moduł zarządzania projektami i wbudowany podgląd – choć nawet najprostszych stron nie wyświetla poprawnie. Można jednak użyć do tego celu zewnętrznej przeglądarki.

Menu *Tools* zawiera wiele przydatnych programów i odsyłaczy, w tym także możliwość zarejestrowania się w wyszukiwarkach. Większość pozycji menu i sporo innych funkcji programu to po prostu odnośniki do strony WWW jego autora. Pozycja *Edit | Format* to użyteczny wyjątek od tej reguły – umożliwia wyciągnięcie niesformatowanego kodu i przekształcenie go tak, aby był czytelny.

W razie potrzeby (X)HTML-Format zapisuje powtarzające się konstrukcje jako fragmenty kodu (*Code Snippets*) i dodaje je do tego samego menu. (X)HTML-Format ma także kreatory (proste okna dialogowe) służące do tworzenia najczęściej używanych elementów. Funkcja *Quick Document* tworzy strukturę nowego dokumentu, dodając znaczniki meta, zapomina jednak o definicji *DOCTYPE*, wymaganej przez standard HTML. Zalecany program jest natomiast wbudowany edytor CSS z użytecznymi ustawieniami.

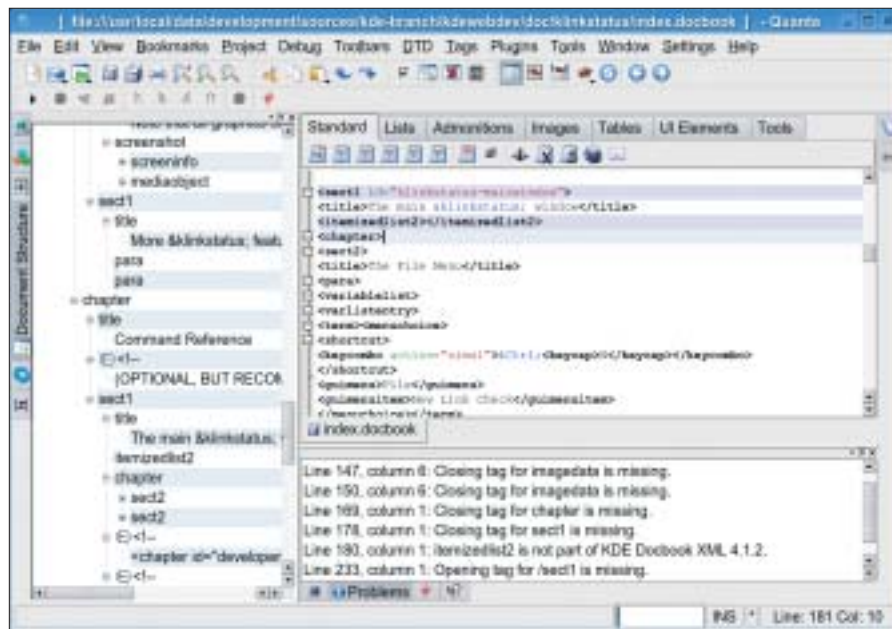
Jeżeli klikniesz na ikonę akapitu, (X)HTML-Format wstawia znacznik otwierający `<p>`. Trzeba zamknąć go ręcznie albo wybrać z menu redundantną pozycję *Edit | <p> | </p>*.

Pomoc programu jest całkiem przydatna; umożliwia także uruchomienie internetowego samouczka w formacie SelfHTML.

Quanta+

Działającym w KDE odpowiednikiem programu Bluefish jest Quanta+ [5] (Rysunek 4). Quanta+ powstała na podstawie komercyjnego edytora Quanta Gold, choć prace nad programem nie są już związane z komercyjnym produktem, a sam program rozpowszechniany jest bezpłatnie. Pod płaszczykiem KDEWebdev Quanta tworzy teraz kluczowy element modułu do projektowania stron WWW, znajdującego się KDE.

Numer wersji uzależniony jest od towarzyszącej edytorowi wersji KDE. Ponieważ Quanta+ jest elementem wszystkich większych dystrybucji, do zainstalowania programu wystar-



Rysunek 4: Quanta+ to działający w KDE odpowiednik programu Bluefish.

czy użyć menedżera pakietów swojego systemu.

Quanta+ ma więcej opcji niż jej działający w Gnome odpowiednik, Bluefish. Niestety, nadmiar funkcji sprawia, że program ciężko się obsługuje i trudno się tego nauczyć. Interfejs wyświetla często wiele okien w oknie głównym – są tam na przykład zawsze okna ze strukturą dokumentu, pomocą i objaśnieniami wszystkich użytych poleceń HTML, PHP czy JavaScript. Podręcznik użytkownika jest średnio pomocny i opisuje głównie instalację.

Program oferuje wszystkie funkcje, których można by sobie zażyczyć. Umożliwia na przykład wysyłanie gotowych stron bezpośrednio do serwera WWW. Oprócz sprawdzania poprawności składni, wykonywanego przez zewnętrzne narzędzie Tidy, Quanta+ ma także funkcję weryfikowania zawartych w dokumencie odsyłaczy. Edytor współpracuje także z programem KImageMapEditor, służącym do tworzenia map obrazkowych, i zawiera narzędzie do kontroli wersji, oparte na programie Cervisia, dzięki czemu dobrze sprawdza się w projektach grupowych.

Quanta+ – dzięki tak zwanemu edytorowi VPL – umożliwia wprowadzanie modyfikacji w trybie graficznym. Użytkownik może grupować żądane elementy, wskazując je kursorem myszy i klikając; w trybie tym nie da się jednak wprowadzać tekstu. Ponieważ widok ten znajduje się ciągle w fazie rozwoju, dobrym rozwiązaniem może być eksperymentowanie na kopiach oryginalnych dokumentów.

Kreatory ułatwiają tworzenie najczęściej spotykanych elementów. Na przykład kre-

ator *Quickstart* obsługuje różne znaczniki meta i definicje typu (DTD). Edytor CSS jest łatwy w użyciu i umożliwia utworzenie arkusza stylu poprzez wybieranie myszą elementów z palety opcji.

Quanta+ udostępnia automatyczne procedury, gwarantujące zgodność ze specyfikacją HTML, np. modyfikowanie znacznika otwierającego, jeżeli znacznik zamykający został zmieniony. Funkcja ta pozwala na przykład zamienić tekst wytłuszczony na zapisany kursywą poprzez modyfikację tylko jednego znacznika. Programiści przyzwyczajeni do pracy w zintegrowanych środowiskach programistycznych zechcą prawdopodobnie korzystać z autouzupełniania podczas wpisywania poleceń – Quanta+ nie rozczaruje ich.

Z programu nadal nie usunięto jednego poważnego problemu, dotyczącego poprzednich wersji. Program działał kiedyś bardzo awaryjnie; obecnie nie przerywa pracy tak często jak kiedyś, niemniej nadal się to zdarza. Trzeba więc pamiętać o regularnym tworzeniu kopii zapasowych swojej pracy.

Wszystkie omawiane do tej pory narzędzia wymagają od użytkownika znajomości języka HTML. Jeżeli chcesz uniknąć ręcznego pisanie kodu źródłowego, prawdopodobnie zadowolony Cię jedno z poniżej opisanych rozwiązań typu WYSIWYG.

Firefox z cuneAform

Firefox został zasadniczo zaprojektowany jako mała przeglądarka, nie zawiera więc zintegrowanego edytora HTML. Program cune-

Aform [6] to wtyczka uzupełniająca Firefoksa o tę funkcję. Aby zainstalować cuneAform w Firefoksie, wybierz z menu *Tools | Extensions | Get more extensions*. Na wyświetlonej stronie odzyskaj *cuneAform* – znajdziesz odсылacz do rozszerzenia. Kliknij *Install now*, aby przeprowadzić instalację.

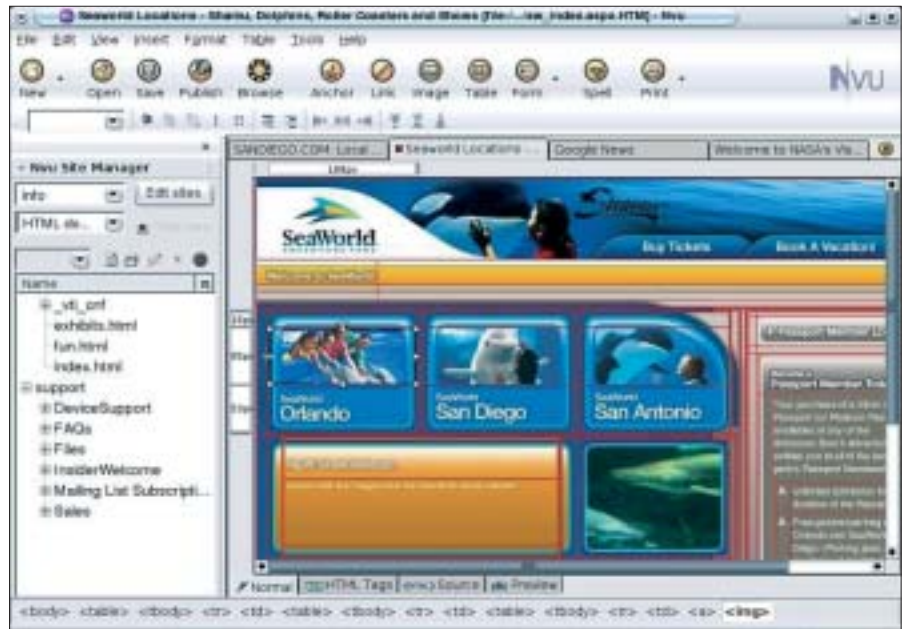
Rozszerzenie *cuneAform* obsługuje się za pomocą ikon. W chwili pisania tego tekstu edytor rozpoznaje tylko najbardziej podstawowe elementy HTML. W wielu aspektach *cuneAform* przypomina program Mozilla Composer.

Mozilla Composer

Pakiet Mozilla Internet Suite zawiera edytor HTML Composer [7]. Niestety, przyszłość programu jest niepewna, Fundacja Mozilla ogłosiła bowiem, że nie będzie kontynuować prac nad całą gałęzią Mozilla. Twórcy pakietu nadal opiekują się jego aktualną wersją, 1.7. Composer nadal dobrze wypada w porównaniu z innymi edytorami HTML. Po zainstalowaniu Mozilla Suite przejdź do *Window* i wyszukaj w nim edytor.

Interfejs programu Composer udostępnia cztery widoki. Do przełączania się między nimi służą zakładki na dole okna. Pierwsza zakładka to widok edycji z interfejsem graficznym, rysującym wokół tabel ramki i prowadnice, pozwalające na skalowanie tabelki za pomocą myszy. Zakładka *HTML Tags* wyświetla stronę w ostatnio używanym układzie, ale dodaje odpowiednie znaczniki, zaś zakładka *HTML Source* to bardzo prosty edytor tekstowy, który nie umożliwia kolorowania składni i nie spełnia nawet minimalnych wymagań.

Ostatnia zakładka, *Preview*, pozwala sprawdzić, jak strona wyglądać będzie w przeglądarce Mozilla. Wszystkie elementy



Rysunek 5: NVU bazuje na programie Mozilla Composer.

i tabele można edytować w każdym z czterech widoków, a wprowadzone zmiany natychmiast pojawiają się w innych zakładkach.

Praca z programem Composer przypomina używanie prostego procesora tekstu – każdy mający doświadczenie z używaniem tego rodzaju oprogramowania szybko poczuje się jak u siebie w domu. Minusem aplikacji jest fakt, że edytor WYSIWYG nie umożliwia tworzenia bardziej złożonych stron.

Composer zawiera parę użytecznych kreatorów i narzędzia do wprowadzania większości elementów języka HTML. Częściowe edytowanie kodu źródłowego jest jednak nieuniknione przy korzystaniu z innych języków (np. JavaScriptu). Dostępne jest natomiast opcjonalne rozszerzenie obsługujące CSS. Zmiany wprowadzone ręcznie nie są

niestety uwzględniane w automatycznie tworzonym spisie treści.

Composer nie ma funkcji zarządzania projektami, co sprawia pewne problemy przy dużych przedsięwzięciach. Zaletą programu jest jednak fakt, że umożliwia automatyczne wysyłanie plików na serwery FTP.

NVU

Dystrybutor Linuksa, Linspire, stworzył na podstawie programu Composer edytor HTML NVU [8] (Rysunek 5). Ostatnio pojawiła się jego wersja 1.0. Rzut oka na główne okno programu wystarczy, aby przekonać się o bliskich powiązaniach z Composerem. NVU używa na przykład tych samych czterech widoków. Należy jednak wspomnieć, że widoki te „nauczyły się” kilku nowych sztu-

Tabela 1: Porównanie edytorów HTML

Nazwa	Amaya 0.91	August 0.63b	Bluefish 1.0	Erwin 0.8	Firefox 1.0.x z cuneAform 0.3.1
Licencja	własna (W3C)	GPL	GPL	GPL	MPL
Język interfejsu	angielski	angielski	angielski, wiele języków	angielski	angielski
Kolorowanie składni	nie	tak	tak	tak	nie
Pomoc przy tworzeniu szkieletu strony	automatyczna (WYSIWYG)	szablon	kreator	kreator	automatyczna (WYSIWYG)
Sprawdzanie pisowni	tak	nie	tak (ispell)	nie	nie
Podgląd	tak	zewnątrzny	zewnątrzny	wewnętrzny	wewnętrzny (natychmiast)
Język	XHTML	HTML 3.2	HTML 4	HTML 4	HTML 4
Mapy obrazkowe	nie	nie	nie	nie	nie
Sprawdzanie poprawności kodu	tak	zewnątrzne (weblint)	zewnątrzne (weblint, tidy)	nie	nie
Sprawdzanie odsyłaczy	nie	nie	nie	nie	nie
Zarządzanie projektami	nie	nie	tak	nie	nie
Wysyłanie stron na serwer (FTP)	nie	nie	nie	nie	nie

czek: edytor kodu źródłowego w NVU koloruje składnię, a w innych widokach wyświetlane są wymiary strony (w lewej i górnej części okna). Autorzy NVU rozbudowali także większość okien dialogowych, a niektóre z nich zaprojektowali od nowa. Można teraz na przykład dodać tabelę, rysując ramkę za pomocą myszy. Edytor CSS, opcjonalne rozszerzenie programu Composer, w NVU jest funkcją standardową.

NVU nie tylko sprawdza poprawność kodu źródłowego, ale pozwala go także uporządkować: na przykład usunąć zbędne znaki nowego wiersza, pojawiające się podczas tworzenia strony w edytorze WYSIWYG. Funkcja ta przydaje się do wykończenia już gotowej strony WWW.

Podobnie jak Firefox, NVU także obsługuje szablony i rozszerzenia ze strony <http://nvuext.mozdev.org> – można tam wybrać nowe funkcje i zmienić wygląd programu. Rozszerzenia obejmują np. dodatkowe słowniki, umożliwiające sprawdzanie pisowni z poziomu programu. Wyczerpujący system pomocy jest jednym z najlepszych wśród testowanych programów.

Amaya

Samo World Wide Web Consortium tworzy edytor HTML Amaya [9]. Najnowsza wersja przeznaczona jest głównie do tworzenia plików XML i XHTML, choć obsługuje także starsze standardy i poprzednie wersje HTML.

Nie każda wersja Linuksa zawiera ten edytor, można go jednak ściągnąć ze strony W3C. W odróżnieniu od innych uczestników naszego testu, Amaya robi bardzo wiele dla zgodności ze standardami W3C, choć interfejs programu jest momentami dziwaczny. Amaya otwiera na przykład nowe okno dla każdego widoku. Oprócz trybu WYSIWYG dostępne

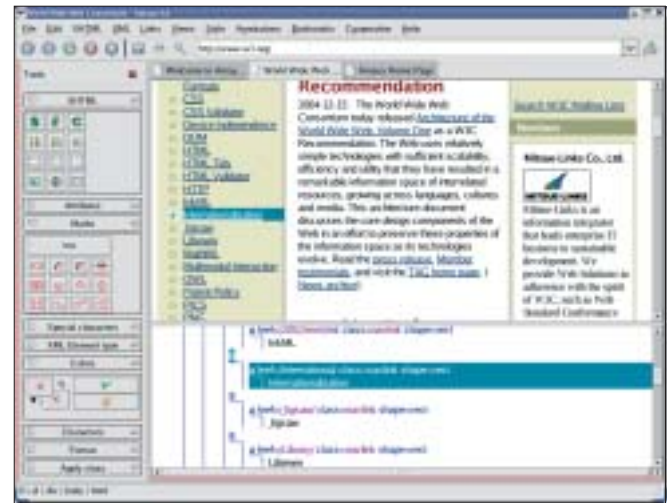
są widoki kodu źródłowego i struktury strony (Rysunek 6), wewnętrzny podgląd, podgląd w przeglądarce tekstowej i lista wszystkich odsyłaczy. Amaya nie uaktualnia widoków automatycznie – aby zsynchronizować zawartość bieżącego okna ze wszystkimi innymi, należy kliknąć *Synchronise*.

Amaya konwertuje dokumenty do standardu XHTML za jednym kliknięciem myszy, jednocześnie automatycznie modyfikując składnię. Warto jednak sprawdzić, czy wyniki tego przekształcenia są poprawne. Inną zaletą tego edytora w porównaniu z innymi tego typu programami jest możliwość dodawania do stron adnotacji. Adnotacje te to komentarze dotyczące elementów i fragmentów tekstu, wyświetlane w razie potrzeby przez przeglądarkę.

Podsumowanie

Wybór odpowiedniego edytora HTML nie jest sprawą prostą. Bluefish i Quanta+ niewątpliwie wiodą prym wśród edytorów tekstowych, choć bogactwo ich funkcji zrealizowano kosztem łatwości obsługi.

Użytkownicy starszych komputerów i fani Tcl wybiorą prawdopodobnie – ze względu na niewielkie zużycie zasobów – program August. Niewielkie potrzeby ma także program Erwin; żaden z dwóch ostatnich programów nie ma jednak funkcji, których można by oczekiwać od nowoczesnego edytora. Używanie niestandardowych znaków może sprawiać trudności, ponieważ niektóre edytory nie obsługują UTF-8.



Rysunek 6: Amaya jest tworzona i rozpowszechniana przez World Wide Web Consortium.

(X)HTML-Format wywołuje mieszane uczucia. Niektóre jego funkcje wyglądają na niedokończone, co wpływa na ogólnie pozytywne wrażenie. Z drugiej strony niewątpliwą zaletą programu jest fakt, że da się go uruchomić w każdym systemie operacyjnym, co może być przydatne, jeżeli chcesz przełączać się między różnymi systemami bez konieczności wynajdywania koła na nowo.

Wśród edytorów graficznych rozszerzenie Firefoksa cuneAform Firefox przegrywa ze swoimi konkurentami. Nieźle nadaje się do uporządkowania niedużej strony, ale do poważniejszych zadań lepiej użyć Composera lub NVU. Edytor Mozilli dobrze sprawdza się przy mniejszych stronach, ale wygenerowany kod często bywa zagmatwany i zawiera zbędne znaczniki. Dodatkowe funkcje programu NVU zapewniają mu pierwszą pozycję. ■

Dodatkowe informacje

[1] August: <http://www.bostream.nu/johanb/august>

[2] Bluefish: <http://bluefish.openoffice.nl>

[3] Erwin: <http://lisas.de/erwin>

[4] (X)HTML-Format: <http://www.homepage-helper.de/software/html-format> (strona w języku niemieckim; poszukajcie (X)HTML-Format w Google, aby znaleźć wersję przetłumaczoną)

[5] Quanta+: <http://quanta.kdwebdev.org>

[6] cuneAform: <http://cuneaform.mozdev.org>

[7] Mozilla Composer: <http://www.mozilla.org/editor>

[8] NVU: <http://www.nvu.com/>

[9] Amaya: <http://www.w3.org/Amaya>

Tabela 1: Porównanie edytorów HTML

(X)HTML-Format 8 R85a	Mozilla Composer 1.7.8	NVU 1.0	Quanta+ 3.4
własna (freeware)	MPL	MPL	GPL
wiele języków, angielski	wiele języków	wiele języków	wiele języków, angielski
tak	nie	tak	tak
kreator	automatyczna (WYSIWYG)	automatyczna (WYSIWYG)	kreator
nie	tak	tak	tak
wewnętrzny, zewnętrzny	wewnętrzny	wewnętrzny	wewnętrzny, zewnętrzny
HTML 4	HTML 4	HTML 4, XHTML	HTML 4
nie	nie	nie	tak (wtyczka KImageMapEditor)
zewnętrzne (Internet)	nie	tak	zewnętrzne (tidy)
nie	nie	nie	tak (wtyczka Link Checker)
tak	nie	tak (podstawowe)	tak
nie	tak	tak	tak